

Souhrnná zpráva o rozhodnutí Komise
ze dne 21. října 2014
(Věc AT.39924 – Úrokové deriváty ve švýcarských francích)
(CHF LIBOR)
(oznámeno pod číslem C(2014) 7605)
(pouze anglické znění je závazné)
(2015/C 72/07)

Dne 21. října 2014 přijala Komise rozhodnutí týkající se řízení podle článku 101 Smlouvy o fungování Evropské unie (dále jen „Smlouva“) a článku 53 Dohody o vytvoření Evropského hospodářského prostoru (dále jen „Dohoda o EHP“). V souladu s ustanovením článku 30 nařízení Rady (ES) č. 1/2003⁽¹⁾ Komise zveřejňuje jména stran a hlavní obsah rozhodnutí včetně všech uložených sankcí, přičemž přihlíží k oprávněnému zájmu podniků na ochraně jejich obchodního tajemství

1. ÚVOD

- 1) Rozhodnutí se týká jediného a trvajících porušení. Společnosti, jimž je rozhodnutí určeno, se podílely na porušování článku 101 Smlouvy a článku 53 Dohody o EHP. Předmětem porušení bylo omezení a/nebo narušení hospodářské soutěže v souvislosti s úrokovými deriváty ve švýcarských francích (dále jen „úrokové deriváty CHIRD“), které odkazovaly na sazbu LIBOR švýcarského franku (dále jen „CHF Libor“).
- 2) CHF Libor představoval po dobu trvání protiprávního jednání referenční úrokovou sazbu pro řadu finančních nástrojů vedených ve švýcarských francích. CHF Libor stanovila asociace *British Bankers Association* (BBA)⁽²⁾. Sazba byla stanovována pro jednotlivé doby trvání (podle splatnosti úvěru) denně, a to na základě údajů předložených bankami, které byly členy komise pro CHF Libor. Tyto banky byly požádány o to, aby do určité hodiny každého obchodního dne předkládaly odhady úrokových sazeb, za něž by podle vlastního názoru mohly na londýnském mezibankovním peněžním trhu získat nezajištěný úvěr v přiměřené tržní výši, a to s různými dobami trvání sazby. Kalkulační agent asociace BBA Thomson Reuters následně na základě průměru takto předložených údajů, kdy vyloučil tři nejvyšší a tři nejnižší údaje, vypočítal denní sazbu CHF Libor pro jednotlivé doby jejího trvání. Výsledné sazby se každý obchodní den okamžitě uveřejnily a byly k dispozici veřejnosti. V době, kdy došlo k protiprávnímu jednání, bylo členy komise pro CHF Libor dvanáct bank, včetně dvou subjektů, které se na tomto protiprávním jednání podílely.
- 3) Sazby CHF Libor se mimo jiné promítají do stanovování cen úrokových derivátů CHIRD, což jsou finanční produkty používané obchodními společnostmi, finančními institucemi, hedgeovými fondy a dalšími globálními podniky k řízení jejich úrokového rizika (zajištění dlužníků i investorů), k placení poplatků za zprostředkování nebo pro účely spekulací⁽³⁾.
- 4) Nejběžnějšími úrokovými deriváty CHIRD jsou: i) dohody o budoucích úrokových sazbách; ii) úrokové swapy; iii) úrokové opce a iv) úrokové futures. S úrokovými deriváty CHIRD se obchoduje v rámci EHP; tyto deriváty mohou být obchodované na mimoburzovních trzích (OTC) nebo, jako je tomu v případě úrokových futures, na burze.
- 5) Rozhodnutí je určeno těmto subjektům (dále jen „adresáti“):
 - skupině The Royal Bank of Scotland Group plc a The Royal Bank of Scotland plc (dále jen „RBS“) a
 - společností JPMorgan Chase & Co. a JPMorgan Chase Bank, National Association (dále jen „JPMorgan“).

2. POPIS PŘÍPADU

2.1. Postup

- 6) Řízení v této věci bylo zahájeno dne 9. srpna 2011 na základě žádosti skupiny RBS o ochranu před pokutami. Dne [...] požádala společnost JPMorgan o snížení pokut podle oznámení o shovívavosti.

⁽¹⁾ Úř. věst. L 1, 4.1.2003, s. 1.

⁽²⁾ Vláda Spojeného království doporučila v návaznosti na zprávu Martina Wheatleyho z roku 2012, aby sazbu Libor spravovaly a kontrolovaly instituce v novém uspořádání.

⁽³⁾ Do stanovování cen úrokových derivátů CHIRD se promítají také jednotlivé doby trvání sazby CHF Libor. Příslušná doba trvání sazby CHF LIBOR, která se znovu nastává ke konkrétnímu datu, může ovlivnit buď peněžní toky, které banka získává od smluvní strany úrokového derivátu CHIRD, nebo peněžní toky, které banka musí zaplatit smluvní straně úrokového derivátu CHIRD.

- 7) Dne 24. července 2013 zahájila Komise řízení podle čl. 11 odst. 6 nařízení (ES) č. 1/2003 proti společnostem, kterým je určeno rozhodnutí, s cílem vstoupit s nimi do jednání o narovnání. Se zúčastněnými stranami proběhlo jednání o narovnání a strany následně Komisi předložily své formální žádosti o narovnání podle čl. 10a odst. 2 nařízení (ES) č. 773/2004 ⁽¹⁾ výhradně za tím účelem, aby bylo dosaženo narovnání s Komisí v tomto řízení, aniž by tím byla dotčena jakákoli jiná řízení (dále jen „návrhy na narovnání“).
- 8) Dne 23. září 2014 přijala Komise prohlášení o námitkách a obě strany potvrdily, že jeho obsah odpovídá jejich návrhům na narovnání a že mají nadále zájem pokračovat v řízení o narovnání. Poradní výbor pro restriktivní praktiky a dominantní postavení vydal dne 17. října 2014 kladné stanovisko a Komise přijala rozhodnutí dne 21. října 2014.

2.2. Adresáti a doba trvání protiprávního jednání

- 9) Čtyři adresáti, jimž je toto rozhodnutí určeno, se v období od 6. března 2008 do 13. července 2009 podíleli na kartelu, a porušili tak článek 101 Smlouvy a článek 53 Dohody o EHP.

2.3. Shrnutí protiprávního jednání

- 10) Strany, které porušily právní předpisy, byly zapojeny do tohoto protisoutěžního jednání: v období od 6. března 2008 do 13. července 2009 se při některých příležitostech obchodník ze společnosti JPMorgan domlouval s obchodníkem ze skupiny RBS hlavně na návrzích sazeb CHF Libor skupiny RBS za následující 3 a 6 měsíců s tím, že tato domluva může být přínosem pro obchodní pozici úrokových derivátů CHIRD u minimálně jednoho z těchto obchodníků. Za tímto účelem obchodník z RBS kontaktoval nebo vyjádřil ochotu kontaktovat osobu odpovědnou za předkládání návrhů sazeb za skupinu RBS a požádal ho o to, aby se návrhy předkládané asociaci BBA vyvíjely určitým směrem nebo, jak tomu bylo v některých případech, aby byly stanoveny v konkrétní hodnotě. Tyto dohody obchodníka ze skupiny RBS a obchodníka ze společnosti JPMorgan příležitostně doplňovala výměna informací týkající se stávajících a budoucích obchodních pozic a zamýšlených cen.
- 11) Zeměpisný rozsah protiprávního jednání zahrnoval celý EHP.

2.4. Nápravná opatření

- 12) Pro účely rozhodnutí jsou použity pokyny k metodě stanovování pokut z roku 2006 ⁽²⁾. Tímto rozhodnutím se ukládají pokuty dvěma subjektům společnosti JPMorgan uvedeným v bodu 5 výše.

2.4.1. Základní výše pokuty

- 13) Základní výše pokuty, která se má uložit dotčeným podnikům, se stanoví s ohledem na hodnotu tržeb, skutečnost, že protiprávní jednání ze své povahy patří mezi nejzávažnější omezení hospodářské soutěže, dobu trvání a zeměpisný rozsah kartelu, skutečnost, že se koluzní praktiky týkaly finančních referenčních hodnot, a dodatečnou částku, která má podniky odradit od účasti na takových protiprávních praktikách.
- 14) Komise pro výpočet obvykle použije tržby podniku během posledního celého hospodářského roku jeho účasti na protiprávním jednání ⁽³⁾. Pokud by však s přihlédnutím k charakteristikám daného případu bylo jiné referenční období vhodnější, Komise se může od této praxe odchýlit ⁽⁴⁾.
- 15) Komise v případě tohoto protiprávního jednání vypočítala roční hodnotu tržeb společnosti JPMorgan a skupiny RBS na základě peněžních toků, které každá z těchto bank obdržela z příslušných portfolií úrokových derivátů CHIRD odkazujících na CHF Libor, které prodala smluvním stranám v EHP, a to v průběhu měsíců, jež odpovídají délce jejich účasti na protiprávním jednání; Komise tuto hodnotu následně anualizovala. Uvedené hodnoty tržeb byly diskontovány za použití jednotného faktoru, aby byla zohledněna specifika odvětví úrokových derivátů CHIRD, jako jsou např. zápočty, které jsou v tomto odvětví přirozené, což znamená, že banky prodávají i kupují deriváty tak, aby byly příchozí platby započteny vůči odchozím platbám.

2.4.2. Úprava základní výše: přitěžující a polehčující okolnosti

- 16) Komise neuplatnila žádné přitěžující ani polehčující okolnosti.

⁽¹⁾ Nařízení Komise (ES) č. 773/2004 ze dne 7. dubna 2004 o vedení řízení Komise podle článků 81 a 82 Smlouvy o ES, Úř. věst. L 123, 27.4.2004, s. 18.

⁽²⁾ Úř. věst. C 210, 1.9.2006, s. 2.

⁽³⁾ Bod 13 pokynů o pokutách.

⁽⁴⁾ Rozsudek ve věci *Plásticos Españoles (ASPLA) v. Komise*, T-76/06, dosud nezveřejněný, body 111–113.

2.4.3. Použití horní hranice 10 % obratu

- 17) Podle čl. 23 odst. 2 nařízení (ES) č. 1/2003 nesmí pokuta za každé protiprávní jednání u každého podniku přesáhnout 10 % jeho celkového obratu za hospodářský rok předcházející datu rozhodnutí Komise.
- 18) V tomto případě žádná z pokut nepřesahuje 10 % celkového obratu podniku za hospodářský rok předcházející datu tohoto rozhodnutí.

2.4.4. Použití oznámení o shovívavosti z roku 2006

- 19) Komise přiznala úplnou ochranu před pokutami skupině RBS. Komise rovněž přiznala společnosti JPMorgan 40 % snížení pokuty za její spolupráci při vyšetřování.

2.4.5. Uplatnění oznámení o narovnání

- 20) V důsledku uplatnění oznámení o narovnání se výše pokut uložených oběma adresátům snížila o 10 % a toto snížení bylo přičteno k odměně za shovívavost.

3. ZÁVĚR

- 21) Podle čl. 23 odst. 2 nařízení (ES) č. 1/2003 byly uloženy tyto pokuty:

Podnik	Pokuty (v eurech)
RBS	0
JPMorgan	61 676 000